

DİN ÖĞRETİMİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ
DİNLER TARİHİ

Neler Öğreneceğiz?

1. İslamiyet’in Tarihçesi
2. İslamiyet’te İnanç Esasları
3. İslamiyet’te İbadetler
4. İslamiyet’te Ahlaki Değerler
5. İslamiyet'in Diğer Dinlere Bakışı

dogm.eba.gov.tr

İslam dininin doğuşu ve yayılışıyla ilgili neler biliyorsunuz?

 dogm.eba.gov.tr

1. İslamiyet'in Tarihçesi

- Allah katındaki tek hak din olan İslamiyet Hz. Âdem'den (a.s), Hz. Muhammed'e (s.a.v.) kadar gönderilen peygamberlerin tebliğ ettiği dinin ortak adıdır.

- Özel anlamda ise İslam, miladi 7. yüzyıl başlarında Hz. Muhammed'e (s.a.v.) vahyedilen dindir.

dogm.eba.gov.tr

Kronolojik İslam Tarihi

571
Hz. Muhammed doğdu.

610
İlk vahiy geldi. Üç yıl kadar yakın çevresini dine davet etti.

615
İslam'a açıktan davet başladı ve Habeşistan'a hicret edildi.

617-620
Üç yıl boyunca Müslümanlara sosyal ve ekonomik açıdan boykot yapıldı.

622
Medine'ye hicret edildi. Hicret, İslam tarihi için milat oldu (Hicri takvim). Hicretle sona eren Mekke Dönemi 13 yıl sürdü. Bu dönemde inen ayetlere Mekkî ayetler denilmektedir.

dogm.eba.gov.tr

622

Medine Sözleşmesi. Hz. Muhammed (s.a.v.), Müslümanlar, Yahudiler ve gayrimüslim Arapları kendi başkanlığında bir şehir devleti etrafında teşkilatlandırdı.

624

Bedir Savaşı. Mekkeli müşriklerle yapılan ilk büyük savaştı.

625

Uhud Savaşı. Mekkeli müşriklerle yapılan ikinci büyük savaştı.

627

Hendek Savaşı. Mekkeli müşrikler ve onların müttefikleriyle yapılan savaştı.

628

Hudeybiye Antlaşması. Bu anlaşma; Mekkeli müşriklerle süregelen savaşları sona erdirdi. İslam’ın yayılmasında dönüm noktası oldu. İslamiyet Arap Yarımadası'nda hızla yayıldı. Müslüman olanların sayısında çok fazla artış oldu. Kur’an-ı Kerim bu antlaşmayı “apaçık zafer” olarak nitelendirdi.

dogm.eba.gov.tr

628

Hayber'in Fethi.
Müslümanlara moral ve güç kattı.

628

Hz. Muhammed (s.a.v.), Habeş, Bizans, Mısır ve Sasanî hükümdarlarına İslam'a davet mektupları gönderdi.

630

Mekke'nin Fethi.
Bu zafer, bütün Arap yarımadasının İslamlaşmasına kapı açtı.

632

Hz. Muhammed (s.a.v.) Medine'de vefat etti.

632

Hz. Peygamber'in (s.a.v.) sağlığında İslam, Arap Yarımadası'ndaki en büyük güç hâline geldi. Medine Dönemi 10 yıl sürdü. Bu dönemde inen ayetlere Medenî ayetler denilmektedir.

dogm.eba.gov.tr

632-661
Dört Halife Dönemi

Hz. Muhammed'in (s.a.v.) vefatından sonra devlet başkanlığına (hilafet) sırasıyla Hz. Ebu Bekir (r.a), Hz. Ömer (r.a), Hz. Osman (r.a) ve Hz. Ali (r.a) geçti. İslam ilk kez bu dönemde Arabistan dışında yayılmaya başladı. Bu döneme "Dört Halife Dönemi" ya da "Hulefâ-i Râşidîn Dönemi" adı verilmektedir.

İlk üç halife döneminde Müslümanlar Doğu'dan Batı'ya, Atlantik'ten Pasifik'e kadar geniş bir coğrafyaya hâkim oldular. Fethedilen yerler arasında Suriye, Filistin, Irak, İran, Mısır, Kıbrıs, Trablus ve Horasan toprakları vardı. Hz. Ali (r.a) Dönemi'nde fetih yapılamadı. Bu dönemde siyasi ve dinî tartışmalar ve savaşlar oldu. Bu bölgelerde halkın büyük bir kısmı İslamiyet'i kabul etti.

Hz. Ali (r.a) Dönemi'nde fetih yapılamadı. Bu dönemde siyasi ve dinî tartışmalar ve savaşlar oldu. Hz. Ali (r.a) ve Hz. Âişe (r.a) taraftarları arasında Cemel Savaşı (656), Hz. Ali (r.a) ve Hz. Muaviye (r.a) arasında Sıffin Savaşı (657) yaşandı.

dogm.eba.gov.tr

Emeviler Dönemi (661-750)

Emevi Devleti yaklaşık bir asır yönetimde kaldı. İlk yılları karışıklıkların bastırılarak devlet otoritesinin sağlanmasıyla geçti.

I. Velîd Dönemi'nde Mâverâünnehir, Sind ve Endülüs'ün İslam topraklarına katılmasıyla ülke sınırları, Türkistan'dan Fransa'nın içlerine, Kafkaslar'dan Hindistan'a kadar genişledi.

Ömer b. Abdülaziz İslam'ı tebliğe özel bir önem verdi. Bu yolla Kuzey Afrika'da Berberîler ve Orta Asya'da Türkler arasında İslamiyet hızla yayıldı.

dogm.eba.gov.tr

Abbasiler Dönemi (750-1258)

Emevi Devleti’nin varlığına son veren Abbasiler, daha uzun süre yönetimde kaldılar.

Batıda ve doğuda bağımsız veya yarı bağımsız birçok hanedanlık ortaya çıktı.

Bu dönem yeni fetih hareketleri olmadı. Ancak ilim, kültür, edebiyat, felsefe gibi alanlarda önemli çalışmalar yapıldı. Tercüme faaliyetlerine ağırlık verildi.

dogm.eba.gov.tr

Endülüs

(711-1492)

Endülüs, Müslümanların 711-1491 yılları arasında hüküm sürdükleri İspanya topraklarıdır.

Endülüs Emevileri Dönemi

(756-1031)

Endülüs Dönemi İslam medeniyetinin ilim, kültür, edebiyat, felsefe gibi alanlarında zirvede olduğu bir dönemdi. Bu dönemde Endülüs medreselerinde eğitim alan pek çok Batılı düşünür, Avrupa'nın skolastik düşünceden kurtulmasında etkili oldu.

Benî Ahmer Emirliği

(1238-1492)

Hıristiyan istilasında kurtulup iki buçuk asır ayakta kalabilmiştir. Endülüs'te İslam hâkimiyetinin son temsilcisidir.

Selçuklular ve Osmanlılar Dönemi (11-20. yüzyıllar)

Anadolu fethedildi ve İslamiyet burada yayıldı.

Miladi 11. yüzyıldan itibaren (1071 Malazgirt Savaşı) Türklerin Anadolu'ya gelişi başladı.

Sırasıyla Büyük Selçuklular, Anadolu Selçukluları, Anadolu beylikleri ve Osmanlılar Anadolu'nun İslamlaşma sürecini tamamladı.

Nizamiye medreselerinin kurulmasıyla birlikte İslam medeniyetinde pek çok alanda öncü olan önemli alimler yetişti.

Selçuklular ve Osmanlılar asırlar boyunca İslam dünyasının liderliğini yaptılar. İstanbul'un fethiyle birlikte Osmanlı İslam dünyasının siyasi ve askeri alanda merkezi oldu; ilim, kültür, ve sanatta eşsiz eserler ortaya koydu.

dogm.eba.gov.tr

Hindistan, Çin ve Endonezya'ya İslam'ın Girişi

Hindistan ve Çin'e İslamiyet'in girişi Arap ve İranlı tüccarlar vasıtasıyla oldu.

Hindistan, ilk kez Emeviler Dönemi'nde İslam'la tanıştı. Gazneliler, Gurlular, Delhi sultanları ve Babürlülerle buranın İslamlaşma süreci devam etti..

Çin'in önce kıyı bölgelerine ticaret amacıyla gelen Müslümanlar yerli kadınlarla evlenerek zamanla buraya yerleştiler ve kurdukları kolonilerle İslamiyet'in yayılmasında rol oynadılar.

İslamiyet, Endonezya adalarına Arap, İran ve Hint asıllı tüccarlar vasıtasıyla girdi. Daha sonra ticaret, yerli kadınlarla evlilik ve tarikatlar vasıtasıyla hızla yayıldı.

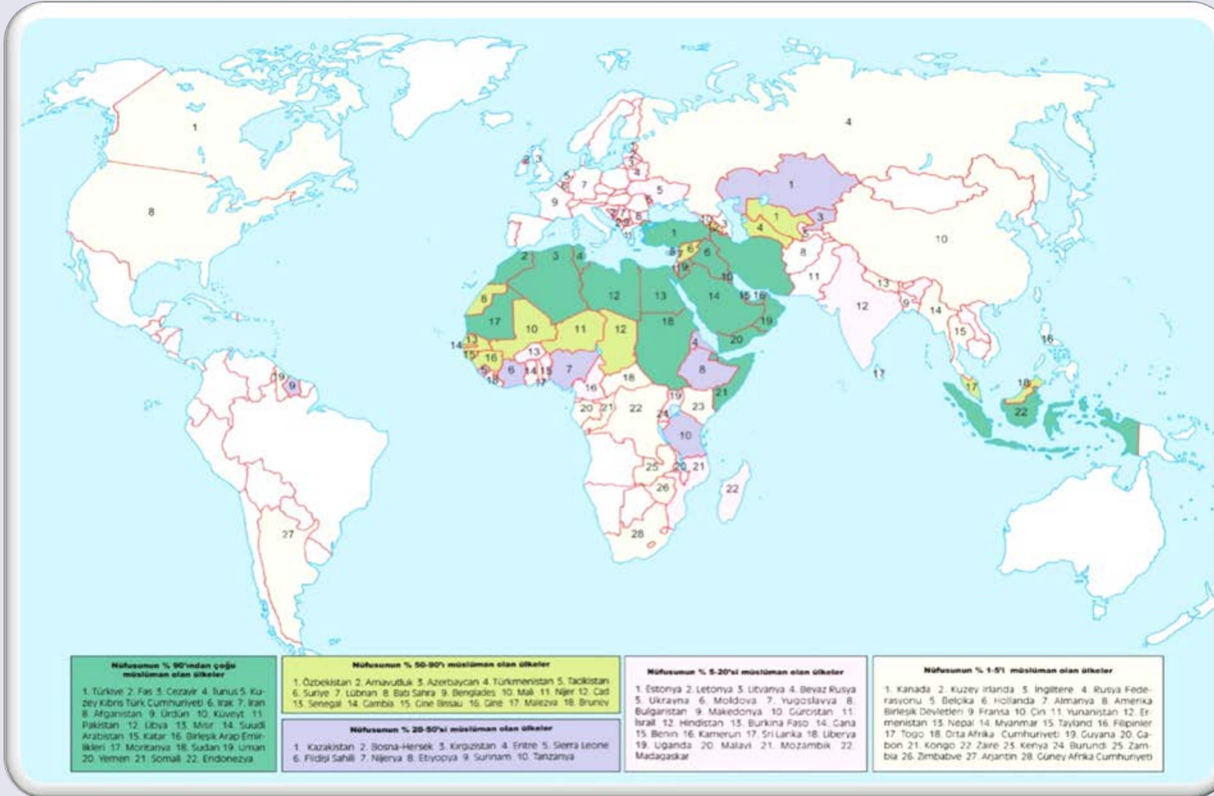
 dogm.eba.gov.tr

İslamiyet’in yayılışı (622-1500)

 dogm.eba.gov.tr

Müslümanların bulunduğu ülkeler ve nüfus oranları

 dogm.eba.gov.tr

İslam dininin temel inanç esasları nelerdir?

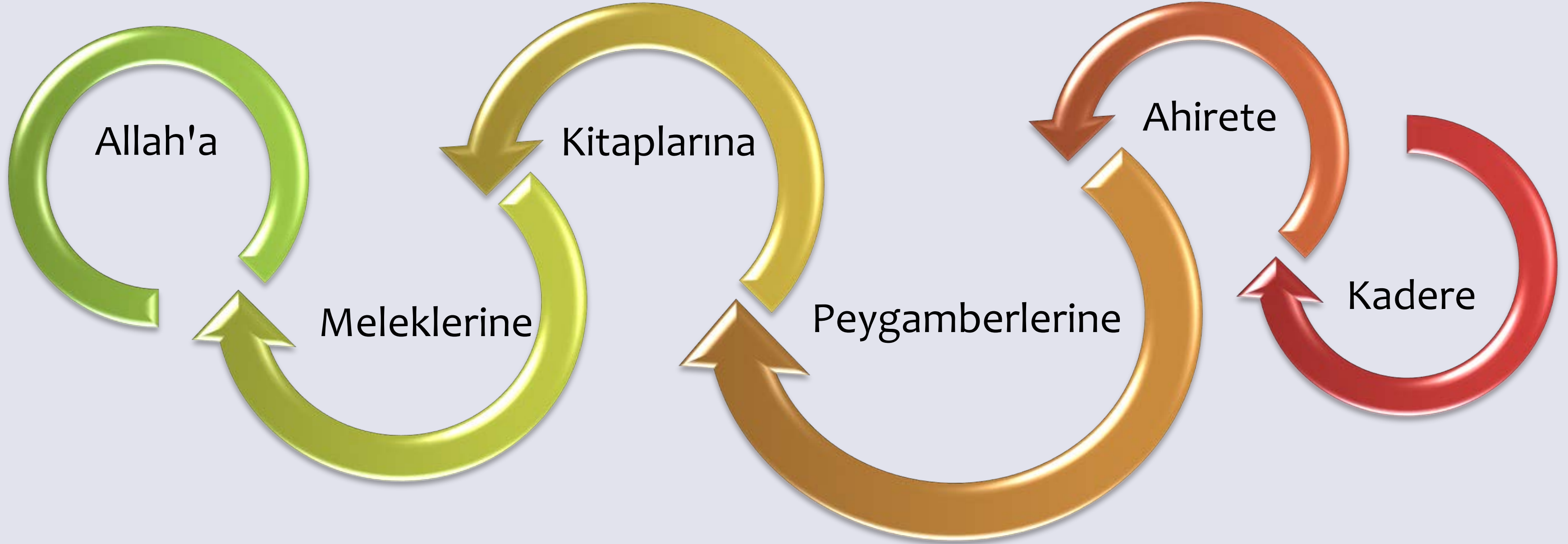
 dogm.eba.gov.tr

2. İslamiyet’te İnanç Esasları

- İslamiyet’te inanç esasları "Âmentü" terimiyle ifade edilir.
- İnanç konularının dayanağı Kur’an ve sahih hadislerdir.

Âmentü/İnandım;

 dogm.eba.gov.tr

Allah İnancı

- İslam inanç esaslarının başında Allah'a (c.c.) iman gelir.

 dogm.eba.gov.tr

Allah (c.c.)

- Vardır, tektir. Eşi, benzeri, dengi ve ortağı yoktur.
- Hamd, dua, niyaz ve ibadetler O'na yöneltilir. Bağışlanma O'ndan talep edilir.
- Sevgi ve itaat O'nadır.
- Hem yaratan hem de her an yaşatandır.
- Vahiy göndererek tarihe, mucize ile de tabiata aktif olarak müdahale eden aşkın bir varlıktır.

Ahiret İnancı

- Ahiret inancı, İslam inançları arasında Allah’a (c.c.) imandan sonra gelir.
- Ahiret, kıyametin kopmasıyla başlar, yeniden dirilme, hesap, cennet ve cehennem hayatını kapsar.
- İslam inancında dünya ahiret dengesi vardır. Kur’an’ın pek çok ayetinde dünya hayatının geçici, ahiretin ise ebedi olduğu vurgulanır.
- İslam'ın amacı iki dünyada da insanın mutluluğa ermesidir.

dogm.eba.gov.tr

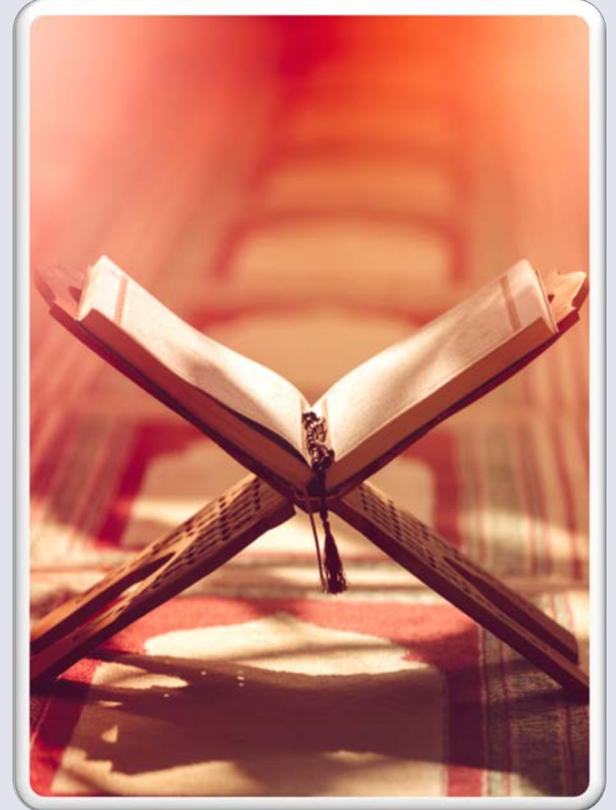
Melek İnancı

- İslam inançlarından biri de meleklere imandır.
- Meleklere inanmamak, dolaylı olarak vahyi, peygamberi ve peygamberlerin bildirdiği esasları inkâr etmek anlamına gelir.
- Dinî hükümler, peygamberlere melek aracılığıyla gelmektedir.

 dogm.eba.gov.tr

Kutsal Kitap İnancı

- İslam’a göre ilahî vahiy Hz. Muhammed’e (s.a.v.) kadar birbirini destekleyen içerikle insanlara aynı mesajı vermiştir.
- Kur’an-ı Kerim’le birlikte insanlara yönelik Allah’ın (c.c.) vahyi sona ermiştir.
- Allah’ın (c.c.), Kur’an’dan önce de bazı peygamberlere kitap indirdiğine inanmak, inanç esaslarından biridir.

 dogm.eba.gov.tr

Peygamber İnancı

- İslam inanç esaslarından biri de peygambere imandır.
- Kur'an-ı Kerim'de her peygamberin vahye muhatap olduğu bildirilir.
- Müslümanlara ayırt etmeksizin bütün peygamberlere inanmaları emredilir.
- Allah (c.c.) ile kul arasında elçilik vazifesi yapan peygamberlerin, bu görevlerinde hatadan korunmuş oldukları (ismet) kabul edilir.

dogm.eba.gov.tr

Kader İnancı

- Kader, Yüce Allah'ın ezeli ilmi ve kudreti ile evrende olmuş ve olacak her şeyi takdir etmesi, belli bir düzen ve ölçüde yaratmasıdır.
- Kadere iman, her şeyin Allah'ın (c.c.) bilgisi, gözetimi ve denetimi altında gerçekleştiğine inanmaktır.
- İslam'ın kader inancında bir ön belirleme ve dayatma yoktur.
- İnsan hürriyeti doğrultusunda iradesini kullanmakta, Allah da (c.c.) olayları bu yönde yaratmaktadır.

dogm.eba.gov.tr

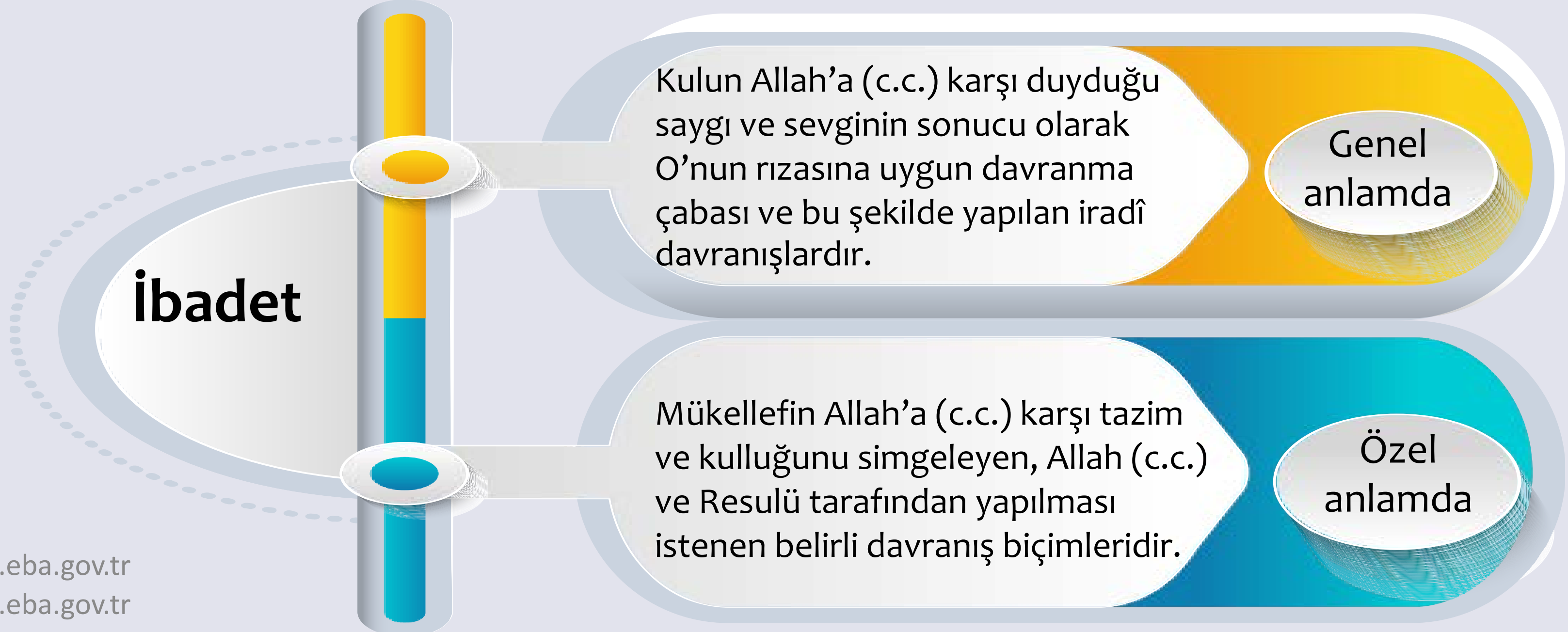
İslam dininin temel ibadetleri nelerdir?

 dogm.eba.gov.tr

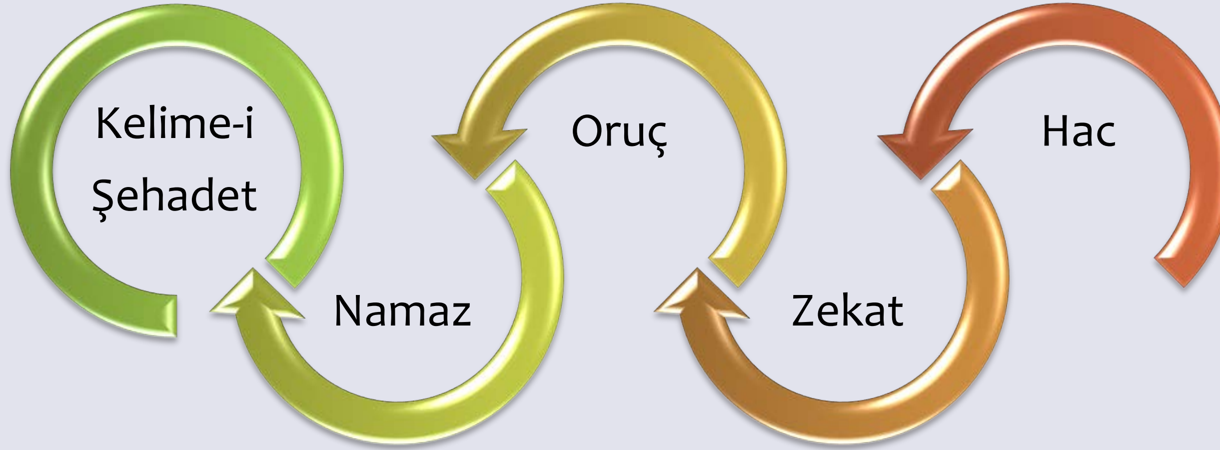
3. İslamiyet'te İbadetler

- İbadetin kavramının iki tanımı yapılmıştır:

dogm.eba.gov.tr

İslam’ın Şartları/Temel İbadetler

- İslam’ın şartlarından sayılan Kelime-i şehadet, İslam’a giriş anahtarıdır.

- Kelime-i Şehadet Allah'ı (c.c.) hatırlamak ve her an Müslüman olmanın bilincinde olmaktır.

 dogm.eba.gov.tr

Namaz

Fiilî ve sözlü bir dua niteliğinde namaz; tekbirle başlayıp selamla son bulan, belirli hareket ve sözlerden oluşan bedenî bir ibadettir. Farz, vacip ve sünnet namazlar vardır.

Oruç

İmsak ve iftar arasında ibadet niyetiyle yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmaktır. Ramazan orucu farzdır.

Zekat

Dinen zengin sayılan Müslümanların paralarının veya mallarının belli bir miktarını ibadet kastıyla ihtiyaç sahiplerine vermesi ibadetidir.

Hac

İmkân ve yol bulan Müslümanların, yılın belli günlerinden Mekke’de bulunan Kâbe’yi ve diğer kutsal mekânları dinî maksatla ziyaret etmesidir.

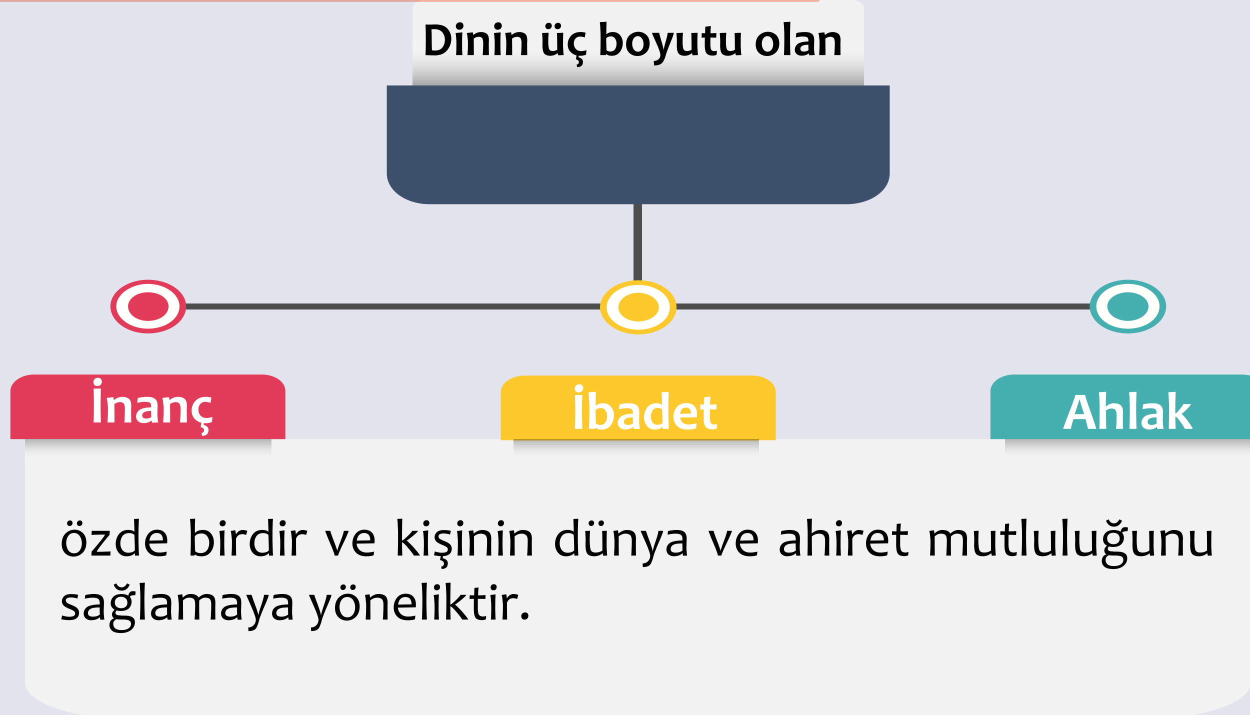

İrşat
Kurban kesmek
Davet
Diğer
Bazı
İbadetler
Sadaka vermek
Tebliğ
Marufu emretmek
Salih ameller işlemek
Münkeri engellemek

Sizce bir Müslümanda olması gereken ahlaki özellikler nelerdir?

 dogm.eba.gov.tr

4. İslamiyet'te Ahlaki Değerler

özde birdir ve kişinin dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamaya yöneliktir.

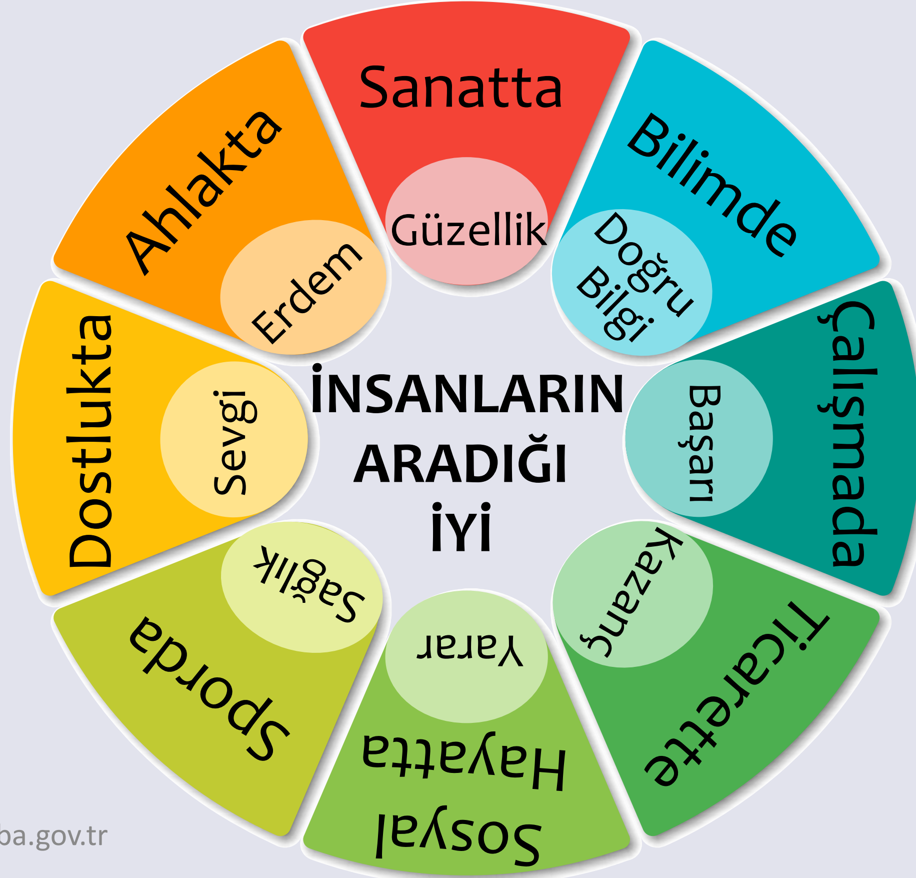
dogm.eba.gov.tr

İnsanın Allah ile (c.c.) ilişkisi inanç ve ibadet; diğer insanlar ve yaratılmışlarla ilişkisi ahlak ve hukuk (muamelat) olarak tecelli eder.

Bir toplumda ahlaki bilinç ve duyarlılık yüksek olduğunda hukuki problemlerin ortaya çıkması daha baştan büyük ölçüde önlenmiş olur.

Kur’an-ı Kerim ahlak sistemini büyük ölçüde inanç, ibadet ve muamelatı da gözeterek ahlaki duyarlılık üzerine inşa etmiştir.

 dogm.eba.gov.tr

 dogm.eba.gov.tr

BELLİ BAŞLI AHLAKİ İLKE VE DEĞERLER

- ▶ Doğru sözlü, dürüst ve adil olmak
- ▶ Affedici ve müsamahakar olmak
- ▶ Alçakgönüllü ve yumuşak huylu olmak
- ▶ Sabırlı, sebatlı ve dayanıklı olmak
- ▶ Cesur ve soğukkanlı olmak
- ▶ Şefkatli ve merhametli olmak
- ▶ Ağırbaşlı ve ölçülü olmak

 dogm.eba.gov.tr

- ▶ Zarif, kibar ve nazik olmak
- ▶ Sevgiye dayalı dostluk kurmak
- ▶ İffetli, edepli ve hayâlı olmak
- ▶ Cömert ve yardımsever olmak
- ▶ İnsanların kişiliklerine ve haklarına saygı göstermek
- ▶ İyiliğe teşekkürle ve daha iyi davranışla karşılık vermek
- ▶ Hata yapınca özür dileyip onu telafi etmek

 dogm.eba.gov.tr

Ehl-i Kitap sizin için ne ifade ediyor?

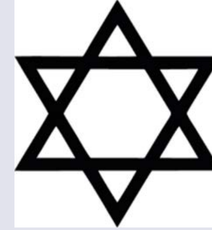
dogm.eba.gov.tr

5. İslamiyet'in Diğer Dinlere Bakışı

- İslam kaynaklarında, diğer dinleri ve onların müntesiplerini tanımlamak için çeşitli kavramlar kullanılmaktadır.

- Bunlar arasında en önemlisi Ehl-i Kitap kavramıdır.

- Başlangıçta sadece Yahudi ve Hıristiyanları kapsayan Ehl-i Kitap kavramı, zamanla Mecusileri ve hatta Kur'an'da adı geçmeyen din mensuplarını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

dogm.eba.gov.tr

Kur'an-ı Kerim'de Ehl-i Kitap

- Allah'ın (c.c.) ayetlerini inkâr ettikleri
- Hakla bâtılı karıştırdıkları
- Emanete riayet etmedikleri
- Kendilerine verilen kutsal kitabı tahrif ettikleri
- Peygamberlerini öldürdükleri
- Müslümanları küfre döndürmek istedikleri
- Tevrat ve İncil'deki hükümleri hakkıyla uygulamadıkları

gibi sebeplerle kınanırlar.

- Kur’an-ı Kerim, Ehl-i Kitap'ı Allah’a (c.c.) kulluğa ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmamaya çağırmakta; Müslümanlara da onlarla mücadelede itidalli olmayı tavsiye etmektedir.

Ünitemizi Değerlendirelim

1. İslam tarihinin ana dönemleri hakkında bilgi veriniz.
2. İslamiyet’in Anadolu ve Balkanlarda yayılışı hakkında bilgi veriniz.
3. İslam dininin temel inançları nelerdir? Kısaca açıklayınız.
4. İbadet kavramının İslam dinindeki anlamını ve önemini açıklayınız.
5. İslam dininin ahlak anlayışını kısaca anlatınız.
6. Kur’an’da Ehl-i Kitap ifadesi hangi anlamda ve kimler için kullanılmaktadır?
7. Kur'an-ı Kerim'de Ehl-i Kitap hangi sebeplerden dolayı kınanmaktadır?

 dogm.eba.gov.tr

Cevaplayalım

1. Aşağıdakilerden hangisi Mekke Dönemi'ne ait doğru bir bilgi değildir?

A) Tebliğ açıktan yapılmaya başlanmıştır.
B) Müşriklere karşı savaş izni verilmiştir.
C) Kur'an-ı Kerim indirilmeye başlamıştır.
D) Bir grup Müslüman Habeşistan'a hicret etmiştir.
E) Müslümanlara yönelik üç yıl süren bir ambargo uygulanmıştır.

dogm.eba.gov.tr

2. İslamiyet ilk kez hangi dönemde Arabistan dışında yayılmaya başlamıştır?

A) Emeviler Dönemi
B) Abbasiler Dönemi
C) Selçuklular Dönemi
D) Dört Halife Dönemi
E) Hz. Muhammed (s.a.v.) Dönemi

 dogm.eba.gov.tr

3.

I. Kendilerine verilen kutsal kitapları tahrif etmeleri
II. Tevrat ve İncil'deki hükümleri hakkıyla uygulamamaları
III. Bazı peygamberleri öldürmeleri
IV. Hak ile bâtılı karıştırmaları
V. Peygamberlerin bütün emir ve yasaklarını yerine getirmeleri

Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri Kur'an-ı Kerim'de Ehl-i Kitap'ın kınandığı hususlardan değildir?

A) Yalnız IV
B) Yalnız V
C) II ve IV
D) IV ve V
E) I, II ve III

 dogm.eba.gov.tr

4. İslam diniyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) İnanç esaslarının temeli tevhid inancıdır.
B) İnanç, ibadet ve ahlak anlayışı birbirini tamamlar.
C) Hz. Adem'den itibaren gönderilen yegâne hak dindir.
D) Din sadece sosyal hayatla ilgili hükümler bildirmiştir.
E) Son peygamber Hz. Muhammed (s.a.v.) ile kemale ermiştir.

dogm.eba.gov.tr

Hazırlayanlar
Furkan ÖZÜDOĞRU,
Hatice Büşra PAKSOY,
Dilek MENKÜÇ

Redaksiyon
Suna AKKURT

Tasarım
Hanife KOYUTÜRK

